

вакуумом. Воно характеризується енергією гранично високої щільності, який відповідає гранично висока густина речовини. У цьому стані речовини, в ній можуть виникати найсильніші напруги, негативний тиск, що рівносильний гравітаційному відштовхуванню такої величини, що і спричинило стрімке розширення Всесвіту – Великий вибух. Це й було першопоштовхом, «початком». З початком стрімкого розширення Всесвіту виникає час і простір. За різними оцінками період «роздування» займає неймовірно малий проміжок часу після «початку». Він називається інфляційним періодом. За цей час Всесвіт встигає роздутися до гігантського «міхура», радіус якого на кілька порядків перевищує радіус відомого нам Всесвіту, але там практично відсутні частки речовини. Це ще не те розширення, про яке ми говорили, а передумова до нього. До кінця фази інфляції Всесвіт був порожній і холодний. Але коли інфляція скінчилась, Всесвіт раптом став надзвичайно гарячим. Цей сплеск тепла обумовлений величезними запасами енергії, укладеними в «помилковому» вакуумі. Коли цей стан вакууму розпався, його енергія вивільнилася у вигляді випромінювання, що миттєво нагріло Всесвіт до надтемператур. За даних умов, починають формуватись галактики, зірки та планети.

Формування землі, за науковими даними починається приблизно 10 млн. років тому. Спочатку вона мала форму газоподібного утворення з величезною температурою. Поступово охолоджуючись, вона приймає вигляд приблизно схожий до сучасного. Далі проходять цілі епохи, де відбувається формування атмосфери землі, копалин, материків тощо. Під час наступних епох і періодів, відбувається формування рослинного, а потім і тваринного світу.

Завершуючи розгляд досліджуваного питання, слід, однак, зазначити, що глибина та значення даної проблеми захоплює, що є, безумовно, стимулом для подальших наукових розвідок у цій онтологічній галузі знань.

Ольга Соболевська

Українська академія друкарства, м. Львів

РОЛЬ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ВЗАЄМОДІЇ ЛЮДИНИ ЗІ СВІТОМ

З давніх-давен люди усвідомлювали: щоб стати повноцінною людиною, недостатньо акту простого фізичного народження. Народження людини як духовної, надбіологічної істоти потребує „другого народження” – духовного. Про таке духовне народження йдеться в усіх прадавніх

сакральних текстах. Про необхідність „народження згори” оповідується у Біблії, в епізоді нічної розмови Ісуса Христа з учителем ізраїльським Никодимом [Євангелія від Йоана 3:3-8]. В індуській Веданті описаний духовний шлях пізнання, котрий полягає у максимальному розширенні можливостей людини від наявного індивідуального стану через численні сходинок посвячення до стану Універсальної Людини. В буддизмі подібна програма подана як восьмиступеневий шлях духовного самовдосконалення, метою якого є вихід за рамки обмежень індивідуального, окремого стану людського буття і досягнення, у кінцевому підсумку, необумовленого стану.

На відміну від одноактного фізичного народження духовне становлення відбувається передусім в лоні освіти поступово і потребує ретельного навчання, виховання та самовиховання людини. Освіта зберігає, транслює (тобто передає від покоління до покоління) і генерує надбіологічні програми діяльності, поведінки і спілкування людей. В духовному становленні людини ці надбіологічні освітні програми виконують функцію аналогічну ролі спадкової генетичної інформації, закодованої в клітинах живого організму у вигляді спіралей ДНК та РНК.

Отже, попри всі відмінності у формі викладу, доктрини про „друге духовне народження” існують в усіх типах культури, що засвідчує необхідність і важливість такого „народження згори” для всіх без винятку людей, чому й покликана всебічно сприяти національна система середньої і вищої освіти, адаптована до європейських стандартів.

Христина Хвойницька

Національний університет “Львівська політехніка”

м. Львів

ПАНЕТИЗМ ЯК ПРИРОДНИЙ ЗАКОН ВСЕСВІТУ

Взаємозв’язок людини, суспільства і Всесвіту залишається відкритим та різноплановим в умовах сучасного плюралізму поглядів та наук, що досліджують дане питання. Сьогодні справжньою проблемою людини є радикально-індивідуалістичний світогляд, який ніби «шорами» закриває, відокремлює її від навколишнього світу, створюючи певний концептуальний кокон, в якому вона задихається і не відчуває реального виходу, вважаючи проблемою власні нереалізовані бажання. Чим більше людина відокремлює себе від інших людей, від природи, від Всесвіту, тим більш утилітаристським стає її життя і тим більш не щасливою вона стає. Безвідповідальність, як всепоглинаюче бажання індивіда, не приносить очікуваного щастя та